

Lärarhandledning

Lätta friluftsboken junior

Bengt Fredrikson Andreas Palmaer

Ämne:

Idrott och hälsa , svenska och svenska som andraspråk

Årskurs:

4-6

Antal lektioner:

2-8

Om handledningarna:

Till boken *Lätta friluftsboken - junior* finns förutom denna handledning en **elevhandledning**. Elevhandledningen kan eleverna arbeta med på egen hand eller tillsammans med andra. Vill man kan också hela eller delar av elevhandledningen vara grund för ett gemensamt klassarbete med boken.

I denna lärarhandledning presenteras kort boken och författaren. Därefter ges förslag på hur **Lätta friluftsboken - junior** kan introduceras, ett förslag på gemensam läsning och en avslutande naturuppgift.

Handledningarna är gjorda av Jenny Edvardsson, www.jennyedvardsson.se.

Centralt innehåll

Idrott och hälsa 4-6

- ▶ Lekar och andra fysiska aktiviteter i skiftande natur- och utemiljöer under olika årstider.
- ▶ Rättigheter och skyldigheter i naturen enligt allemansrätten.
- ▶ Säkerhet och hänsynstagande vid träning, lek, spel, idrott, natur- och utevistelser.

Svenska 4-6

- ▶ Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna.
- ▶ Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- ▶ Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från vardag och skola. Stödord, bilder, digitala medier och verktyg samt andra hjälpmedel för att planera och genomföra en muntlig presentation. Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation.
- ▶ Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter, till exempel faktatexter, arbetsbeskrivningar, reklam och insändare. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.
- ▶ Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.
- ▶ Ord, symboler och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
- ▶ Informationssökning i några olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och via sökmotorer på internet.

Svenska som andraspråk 4-6

- ▶ Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både det uttalade och sådant som står mellan raderna.
- ▶ Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- ▶ Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från vardag och skola. Stödord, bilder, digitala medier och verktyg samt andra hjälpmedel för att planera och genomföra en muntlig presentation. Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation.

- ▶ Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter, till exempel faktatexter, arbetsbeskrivningar, reklam och insändare. Texternas innehåll, uppbyggnad, typiska språkliga drag samt deras ord och begrepp.
- ▶ Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.
- ▶ Ord, symboler och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
- ▶ Ord och begrepp i skolans ämnen och i vardagsspråk. Synonymer och motsatsord.
- ▶ Informationssökning i några olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och via sökmotorer på internet.

Boken

Lätta friluftsboken junior är en lättläst och praktisk guide om friluftsliv framtagen för att inspirera barn att ge sig ut i naturen. För naturen har mycket att erbjuda. Vare sig man vill spana på fåglar, plocka svamp eller bara sitta på en stubbe och ta det lugnt ett tag.

I boken får läsaren följa med på några turer i skogen, veta mer om naturen och lära sig hur man hittar, vilka regler som gäller och vilka roliga saker man kan hitta på i skogen.

Författarna

Bengt Fredrikson är författare och journalist. Han har skrivit lättlästa böcker om allt ifrån Sveriges historia till Einstein. Han vann Bokjuryns första pris inom kategorin faktaböcker för boken *Titanic – katastrofen*.

Andreas Palmaer är författare och har skrivit över 20 barnböcker. Han har bland annat givit ut skräckböcker, fotbollsböcker och faktaböcker om allt ifrån historia och mytologi till gåtor, varulvar och zombier. 2014 vann Andreas Bokjuryns litterära pris för barnboken *Hamstern är borta!* Han bearbetar även böcker till lättläst och har skrivit dramatik för bland annat Malmö Stadsteater och Unga Radioteatern.

Illustratör

Karin Ulin är grafisk designer, illustratör och mönsterdesigner som jobbar med allt ifrån illustrationer till design av kataloger, förpackningar, logotyper och grafiska profiler.

Elevhandledning

Lätta friluftsboken junior

Bengt Fredrikson och Andreas Palmaer

Boken

Gillar du att vara ute i naturen? Eller förstår du dig inte på den? Hur du än känner är den här boken till för att göra det roligare och lättare för dig att vara i naturen. I boken får du följa med på några turer i skogen. Du får också veta mer om naturen: hur du hittar, vilka regler som gäller och roliga saker att hitta på i skogen.

Författaren

Bengt Fredrikson är författare och journalist. Han har skrivit lättlästa böcker om allt ifrån Sveriges historia till Einstein. Han vann Bokjuryns första pris inom kategorin faktaböcker för boken *Titanic – katastrofen*.

Andreas Palmaer är författare och har skrivit över 20 barnböcker. Han har bland annat givit ut skräckböcker, fotbollsböcker och faktaböcker om allt ifrån historia och mytologi till gåtor, varulvar och zombier. 2014 vann Andreas Bokjuryns litterära pris för barnboken *Hamstern är borta!* Han bearbetar även böcker till lättläst och har skrivit dramatik för bland annat Malmö Stadsteater och Unga Radioteatern.

Illustratör

Karin Ulin är grafisk designer, illustratör och mönsterdesigner som jobbar med allt ifrån illustrationer till design av kataloger, förpackningar, logotyper och grafiska profiler.

Textfrågor ?

Till denna bok finns det frågor till bokens alla kapitel. Läs gärna igenom alla frågor till ett kapitel innan du sedan läser kapitlet.

Vissa svar kommer du att hitta direkt i texten. Andra svar hittar du mellan raderna. Du måste alltså dra egna slutsatser utifrån det du läst. Det finns också några frågor där du ska skriva vad du själv tycker.

Följ med till naturen

1. I detta kapitel får du veta syftet med boken. Vad är det du ska lära dig när du läser boken?
2. Vad menas med uttrycket att naturen är som medicin (sidan 9)?

Haren och räven

1. Vilka vilda djur brukar du se där du bor?
2. När är det viktigt att du har med dig en vuxen ut i naturen?

Svarta skuggor

1. När är det störst chans att se vilda djur?
2. Hur packar man "rätt" när man ska packa en ryggsäck?
3. Vad kan vara bra att ha med sig om man ska ut och gå i skogen?
4. I vilka delar av Sverige finns vildsvin?
5. I kapitlet berättas det om fladdermöss. Vad har du lärt dig om detta djur?

Djurens konung

1. Varför kallas älgen för djurens konung?
2. Hur många älgar finns det i Sverige?
3. Vilka är rovdjuren som kallas "De stora fem"?

Myror och myggor

1. Trots att myrorna är så små brukar de räknas in till ett av de starkaste djuren. Varför det?
2. I en del länder är myggor farliga. Vad beror det på?

Farliga djur

1. Vilka farliga djur finns i Sverige? På vilket sätt är de farliga?

Djuren lämnar spår

1. Kan du känna igen några djurspår? I så fall från vilka djur?
2. Vad betyder ordet spillning?
3. Vad är ett gryt?

Borta från stigen

1. Vad ska man göra om man råkar gå vilse i skogen?
2. Hur kan man förbereda sig så att man inte går vilse?

Naturen har egna lagar

1. Vad är allemansrätten för något?
2. Vad betyder det att ett djur eller en växt är fridlyst?

Spana i träden

1. Vilka fåglar finns det där du bor?
2. Lyssna på olika fågelläten. Du kan ta hjälp av sidor på nätet exempelvis <https://sverigesradio.se/grupp/6024> och <https://artfakta.se/artbestamning> (här skriver du in namnet på den fågel du vill lyssna på).
3. Vad är en rovfågel?

Bland barr och träd

1. Det finns mycket skog i Sverige.
 - a. Hur stor del av Sveriges yta är täckt av skog?
 - b. Vilka sorts träd är vanligast i södra och i norra Sverige?
2. Varför ska man inte ta bort mossor från stenar?
3. Kan du namnet på några vilda blommor? Vilka? Rita gärna bild på dem.

Bada i skogen

1. Vad gör man när man skogsbadar?

Godare mat i skogen

1. Vad ska man tänka på om man tar vatten från en sjö?
2. Vad är ett stormkök för något?
3. Har du använt ett stormkök någon gång?

Vita prickar på natthimlen

1. När det är mörkt ute kan man se olika stjärnor och stjärnbilder. Känner du till några stjärnbilder? Kan du peka ut dem på natthimlen?

Plocka bär och svamp

1. Varför ska man vara försiktig när man plockar bär och svamp i skogen?
2. Vilka vilda bär tycker du är godast?

Vanliga skador

1. Vad är ett skavsår för något?
2. Vilket nummer ska man ringa om man skadat sig allvarligt?

Fördjupa dig i ett djur 🐾

I boken nämns många olika djur. Du ska nu få välja ett av dem och fördjupa dig i det. Du behöver läsa in dig och det kan du göra genom att besöka skolans bibliotek och låna böcker eller läsa i uppslagsverk. Du kan också söka information på internet.

I din faktatext är det bra om du har med:

- ▶ En bild på djuret
- ▶ Klassificering (vad det är för typ av djur)
- ▶ Utseende (hur djuret ser ut)
- ▶ Boplats (var djuret bor)
- ▶ Föda (vad djuret äter)
- ▶ Fortplantning (hur många ungar djuret får)
- ▶ Hot (om det finns några hot mot djuret)

Efterhand som du hittar information och fakta kan du skriva upp det i en tankekarta. Glöm inte att ange de källor (böcker, uppslagsverk eller internetsidor) som du använt. När du har all fakta som du behöver är det dags att skriva en faktatext.

När du skrivit din faktatext får du presentera ditt djur muntligt för dina klasskompisar. Ta gärna fram ett bildspel som du kan visa när du redovisar ditt djur.

Lycka till!

Inför läsningen ?

Inled med att låta eleverna få fundera över följande fråga:

- Vad är naturen för dig?

Samla elevernas tankar i en gemensam tankekarta. Bygg sedan på med en ny fråga:

- Vad betyder naturen för dig?

Låt eleverna få diskutera sina svar med varandra. Har naturen samma betydelse för dem eller är deras svar olika?

Presentera därefter boken Lätta friluftsboken – junior. Stanna upp vid ordet ”friluftsboken” och förklara gärna vad det betyder. Beskriv sedan hur ni ska arbeta med boken.

Under läsningen

Läs gärna boken tillsammans i klassen. Du kan högläsa vissa kapitel, låta eleverna parläsa eller läsa på egen hand. Stanna dock upp efter varje kapitel och diskutera det som ni läst. Ta gärna hjälp av frågorna som finns i elevhandledningen för att följa upp läsningen.

Vill du bygga vidare på det som nämns i boken kan du exempelvis diskutera allemansrätten, se filmer om olika vilda djur, lyssna på fågellåten eller undersöka djurspillning. Boken öppnar upp för en mängd olika fördjupningar.

Efter läsningen

Följ naturen i naturrutan

På sidan 32 i boken står det om naturrutan. Gör denna aktivitet med dina elever. Välj ut en plats i naturen som ni besöker med jämna mellanrum för att se hur den förändras i takt med årstidens växlingar. Märk upp platsen med pinnar eller snören. Skriv vid varje besök upp vad ni ser och fotografera olika växter, blommor, djur, insekter och träd. När ni är tillbaka i klassrummet kan ni söka information om det ni hittat och skriva faktatexter. Samla i ett större collage och gör ett collage för varje årstid. Då kan ni sedan diskutera hur er plats, er naturruta, förändras under ett år.